

לפני 25 שנה

"העולם הזה" 751
תאריך: 20.3.52

"בעולם" ואת תיאור תכני השילטון במצרים ובאיראן כמרוך במרחב".
בשער הגליון, יהודה ענו, מנצח מירון האופנועים, "שיטלי שמשוני" בשער האחרון של הגליון, תמצית מצולמת של הצגת "אילוף הסוררת" לזויליאם שקספיר, כפי שהועלתה על ידי שחקני תיאטרון "הכימור".

הסיבוב השלישי בדוקרב בין בוגרין ובגין * חגי אשד,

אליהו חסין, שמואל אלמוג ודן הורוביץ פורשים מלפ"ם

ספריה פועלים, חשבה זו שהוא אפיקורסי מדי, ושלחה אותו לאישור לפרופסור הי אנגלי היימן לוי, התיאורטיקן של המחנה הקומוניסטי במערב. הפרופסור אישר שי כתב-ידד אינו אפיקורסי מדי, והמליץ על פירסומו.

אולם במרוצת הימים קנתה לה האפי-קורסות אחיזה מסוכנת יותר בין אנשי החוג. הם החלו מסתכלים פחות ופחות בגנרליסומו סטאלין, יותר ויותר באנשים שחלמו על הקמת כוח שלישי בעולם: נאחרו בהודו, שיטו ביוגוסלביה, וביוואן בברזיטניה. התנגדות מפ"ם למענקים האמריקאיים לא מצאה חן בעיניהם. הם סברו: השתעבדות מפ"ם לגוש הסוביאטי היא "אוריניטציה של מלחמת העולם השלי-שית".

החרר לא קלט. משך חדשים רבים ישבו השבעה, והחלו חולמים בסתר על הקמת מפלגה חדשה. בינתיים נוצר סביבם חוג גדול יותר שלא בא דווקא משורות מפ"ם. קשה היה להם לבדוק את מספר אוהדיהם בקרב הסטודנטים. מסיבה פשוט טה: החדר בו התאספו לא יכול היה לקלוט יותר מ-35 איש.

אולם לפני שהתבשרו הלבבות החלטה סופית, קרה משוה: דויד ליפשיץ, איש לאחדות העבודה התפלג ממפ"ם ** (הטולט הזה 748) והתווה קו שדמה במידת-מה לקו הקבוצה. הם החליטו להצטרף אליו, והוריעו במכתב למוכירות מפ"ם ש"אין אנו

* אניווארן (ניי) ביוואן, ממנהיגי מפ"גת, "הלייבור" הבריטית בשנות ה-40, שהחל ככורה, וסיים כשר בממשלה.
** ועבר לסייעת מפא"י ביחד עם ח"כ חנה למדן.

העברית * לא היו אלה שמועות שווא. שני הגופים מצאו מנה משותף: מלחמה באימפריאליזם הבריטי והשפעה אידיאלי-לוגית שמאלית על חלק מצעירי הלח".
בין צעירי שני הפלגים, שהכירו או איש את רעהו, היו חגי אשד ** איש לח"י, ומרדכי נסיהו ***, קומוניסטי-עברי. שניהם נודדו יחד כעבור זמן מה, ביחד עם רבים מחבריהם, בשורות מפ"ם, וניגשו במשותף להקים תא של סטודנטים מפ"מיים באוניברסיטה העברית, בה למדו.

כשקם התא ונתגבשה בו קבוצה של 7 צעירים (ביניהם אליהו חסין ***, ממפקדי גבעתי, שמואל אלמוגי ****, קריין קוד ישראל ודן הורוביץ *****, בנו (ומסגנון) של מנכ"ל האוצר *****) נבחרו שתי עובדות: בחוג החדש מעטים "אנשי מפ"ם גועיים" (ותיקי השומר הצעיר, או אנשי סיעה ב'), ודיעותיו חורגות במידת מה מן הקו המפ"מי האדוק. כשהגיש מרדכי נסיהו, הוגה-הדיעות של הקבוצה, כתביד ל-

* קבוצה שהתפלגה מן המפלגה הקומוניסטית הפלשתינאית (פק"פ) של אז ודגלה בקומוניזם לאומי.
** כיום "וע"י-הסדרה ליו"ר הסוכנות היהודית יוסף אלמוגי, ובעבר מעורכי "דבר".
*** כיום אחד מהוגי הדיעות של תנועת העבודה.
**** כיום יועץ-מיוחד לשר-החוג, יגאל אלון.
***** בעבר מנכ"ל רשות השידור.
***** מרצה ליחסים בינלאומיים ב-אוניברסיטה העברית בירושלים.
***** דויד הורוביץ, לשעבר נגיד בנק ישראל.

מירוצ "שועלי שמשון"
האופנוען יהודה ענו, שהגיע ראשון במירוצי-האופנועים על שם "שועלי שמשון", שנערך בחסות מערכת העולם הזה, קיבל את הגביע מידי מלכת-היופי מיכל ראל, מבלי שיוכה לקבל ממנה נשיקה. הוא התחם בנשיקת אשתו, מרים, כשהגביע בידו.

העם

ספורט עתיק ימים

המדינה כולה ירשה בירת-ענק, חזתה בצבגה הגדולה הראשונה של מלחמת-שוורים.
הספורט העתיק, שהוא לספרד יחד עם תרבות האיטלאם על-ידי המארוקאים, וזה בהצגת-הבכורה הישראלית שלו לביום מדוייק, לפי כל כללי המקצוע. הפר החי-רוח, שהוא בשנים האחרונות, התפרץ לזירה, כשהוא וועף, וועף, מדכן לקרוע לגורים כל הסכם לשילומים עם גרמניה, ולזכות, תוך כדי כך, לתשואות מצד קהל הצופים. אולם שמועצת הרגע התכוננה מסביבו, החל מהרהר, כי בורה עמד מחנה גדול של לוחמי-שוורים מוכנים לזכות בתהילה בספורט זה.

אולם השור לא יכול היה לסגת. בהתאם לכללי המשחק, נפתח המאבק בתהלוכה ססגונית של כל לוחמי-השוורים הפוטנציאליים: מוכירי ההסתדרות, שרי הממי-פסקי המשטרה וברו מסביב לזירה, מנופפים בדגלים מילןליים ומחייכים אל עבר מעריצות יפות. אתר החלה ההתגרות המסורתית: באנדילורוס ירו בו חיצים מילוליים, פיגאדורים רכובים על סוסים עיתונאים, הרגיוו אותו בחגיגות מאמריות, טוראדוס הפיתו את זעמו בעזרת דגלים אדומים. הכל היה מוכן לשלב הסופי, האמיתי: הופעתו של המאטאדור עצמו, דוד בן-גוריון, שעליו היה להרוג את השור המיועג בתנועה זריזה אחת.

השור עצמו, פיקח מבני גזעו, הבין היטב את הנעשה. אולם המאטאדור הי מומחה לא התיר לו ברירה, אם ייסוג, ייהפך למטרה לבזו וללעג של קהל הצופים. אם יסתער קדימה, ייכנס ישר למלכודת. ליד מנוחה. היה זה הסיבוב-השלישי של הדוקרב בין דוד בן-גוריון ומנחם בגין, כמו בשני המקרים הקודמים — עניין אלטנה ופרעות הכנסת — התקף בי גי, את יריבו שעה שזה נמצא באמצע התנופה, ללא יכולת לעצור בעד עצמו. אחד הביוגראפים של יוסף סטאלין שם בפיו את האימרה ששיא תענוגותיו הוא להטמין מלכודת לאויב וללכת לישון ב-שלווה, בידע שאין לאויב ברירה אלא להיכנס לתוכה. אם טעמו של ראש הממי-שלה דומה, יכול היה ללכת, השבוע, לישון במנוחה.

מיפלגות

מרד הנכונה

בתקופה האחרונה של מלחמת-המחרת ה"פורשת" *** נגד המשטר הבריטי נפוצו שמועות על נישואין מוזרים בין שני גופים שהיו לכאורה, רחוקים אחד מהשני: לוחמי חרות ישראל והמפלגה הקומוניסטית

* שמקובל לכנותו בארץ, המאורעות 9-36.
** שמו באותה תקופה היה שרתוק.
*** שריד מאותה תקופה מצוי בשיר: למרחקים מפליגות הספינות — אלף ידיים עוברות ופורקות — תכלת מלמטה ותכלת מעל — אנו בונים כאן נמל, כאן נמל *
**** "הפורשים" — כינוי לכל המחתי רות מלבד ה"הגנה".

מוצאים עוד מקום במפ"ם". אף כי לא בכל הדיעות הם תמימי-דעים עם ליפשיץ, ומבחינה אישית רב המרחק בינו ובמסורת, קיוו השבעה כי: משקלם הרעיוני יגבר במפלגה החדשה, ויצליח להפכה לבסיס להתפתחות חדשה.

למחרת הודיע על המשמר: אנשי הק-בוצה סולקו משורות מפ"ם.

אנשים

* המרצה לאידיש באוניברסיטה הי עברית **דוב סדן**, שהתפרסם לאחרונה כמאסף בדיחות ש-1001 מהן כינס בספר עקרת הצימוקים, מתכוון לחזור ולאסוף בדיחות לקערת-פרי חדשה. הפעם 1001 בדיחות נוספות בקערת אגוזים. אולם לפני כן נאלץ לגלות, במלאת לו 50 שנה, מגיון רכש את נימתו הבדיחותית. המקור: יום הולדתו שתל בפורים.

* בהגיע צירה הראשון * של ישראל לבראזיל, מפקד ירושלים **אלוף דוד שאלתאיאל** ** גילו לו יהודי ריו דה-ז'אנירו את רוחב ליבם (וכיסם): ככמקרהו של ציר ישראל במדינה השכנה, ארגני טינה, ד"ר **יעקב צור**, החליטה גם הקהילה היהודית המקומית לערוך מגבית פנימית, לשם רכישת ארמון-הדור, למשכן הציירות.

* **למיכאל קומיי**, מנהל מחלקת חבר העמים הבריטי ומחלקת המוסדות הבינלאומיים במשרד-החוג היתה תלונה: מיום עלותו ארצה (לפני חמש שנים) לא הצליח להתעסק בתחביבו: הדייג.

* שעה שממשלת יוגוסלביה החליטה למסור פסל **מושה רבני** מתנה לממשלת ישראל ***, מצא בית-החרושת הרמתי-גני אורלוגני, שימוש נוסף לשיש: שעון שולחן עשוי אבן שחם שחורה ושיש חום. מלבד ממשלת ישראל שאל חדר ישיביר תיה נשלח השעון החדש, זכה לו גם נשיא המדינה ד"ר **חיים וויצמן**.

* אמר **דוד בן-גוריון** שהחל מבקר לאחרונה בתיאטרות, **ליגאל מוסינזון**, מחבר תמר אשת ער: "הפעם אין לי טענות אליך!" ורמז בכך להרצאה בת שתיים שנתן ובה מתח ביקורת קטלנית על בערבות הנלב שלא מצא חן בעיני בני-גי. ***

* רעייתו של ראש-הממשלה **פולה בן-גוריון**, היתה גלויית-לב אף היא, במסיבה לראש מינהל העניקה האמריקאית לישראל, ברום **מק-דניאל**, והודיעה לו באהדה: לפני ששלך תווים יהודיים טיפו-סיים!

* אותה תקופה, היו מרבית קשרי החוג של ישראל במעמד "דה יורה" ולא "דה פאקטו", כך שנציגי ישראל, היו בדרגות של צירים, ולא שגרירים.

** מפקד ירושלים, בעת המצור, שנהג להלך עם "אות ירושלים" תלוי על סרט כחול-לבן על חזהו.

*** הפסל מצוי כיום ברשותו של מחיאון ישראל.

**** חמש שנים מאוחר יותר, השריח בן-גוריון עצמו, ובא להצגת הבכורה של "זרוק אותו לכלבים" של מוסינזון, שנועד לשסות את הציבור ב"העולם הזה" בעצם ימי "פרשת עמוס בן-גוריון".